

Investigating the characteristics of the curriculum elements of global citizenship education for children aged 7to 12 years

Razieh Ghahvehchi Khalig^{*}, Isa Bargi^{}**

Sohrab Yazdani^{*}, Behnam Talebi^{****}, Mostafa Sheikhzadeh^{*****}**

Abstract

The aim of the current research is to examine the elements of the global citizenship education curriculum based on the Akker pattern., qualitative research tradition, research method, thematic analysis, have been used. The participants of the research included specialists in the fields of curriculum planning, philosophy of education, social sciences of Tabriz and Urmia universities. Purposive sampling method was selected based on the theoretical saturation of the findings, the data collection tool was a semi-structured interview. the coding was done in the manner of primary code, main-theme and sub-theme. findings of the research showed based on the Akker pattern, Objective, objective 15, the features 10, and basics7. The Content, content is 3, basics 9, features 3. Tools, suitability 4, virtual 6, traditional 11. Teaching methods, active 4, integrated 3. Time, basics 3, duration time 3. Place characteristics 3, psycho-social 5, virtual space 3. Grouping, features 4, and grouping basics 4. The role of the teacher, the individual characteristics 4 and the skills 4. Evaluation includes, direct observation by the teacher

* Ph.D. Candidate of Curriculum Planning, Department of Educational Sciences, Tabriz Branch, Islamic Azad University, Tabriz, Iran, r.ghahvechi@gmail.com

** Associate Professor, Department of Educational Sciences, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran (Corresponding Author), isabargi@yahoo.com

*** Assistant Professor, Department of Educational Administration, Farhangian University, Tehran, Iran, s_yazdani@cfu.ac.ir

**** Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Tabriz Branch, Islamic Azad University, Tabriz, Iran, btalebi19721@gmail.com

***** Associate Professor, Department of Educational Sciences, Urmia Branch, Islamic Azad University, Urmia, Iran, m.sheikhzadehur@gmail.com

Date received: 02/08/2024, Date of acceptance: 10/11/2024

6, the parents¹, the evaluation tools³. Logic and reasoning, why due to the Existing situation², ideals⁷.

Keywords: Curriculum, Global, Citizenship, Children, 7 to 12 years.

Introduction

In current research to investigate the elements of the global citizenship education curriculum based on the Akker pattern, for children aged 7-12.

Materials & Methods

In This research of the qualitative research tradition, and the thematic analysis method have been used. The participants were specialists in curriculum planning, philosophy of education and social sciences from Tabriz and Urmia universities. Purposive sampling, semi-structured interviews until theoretical saturation were obtained after interviewing 22 experts.

Discussion & Result

The objectives, includes, familiarizing students with the global citizenship education program, learning the skills necessary to become a global citizenship, flexibility in accordance with the acceptance of valid cultures of the world, diversity in attention to the curriculum with emphasis on the horizontal aspect of curriculum organization, integration Curriculum adapted to global issues. feature, the concepts of appropriateness with the age and psychological needs of students, in line with the specific general goals of the UNESCO organization, appropriateness with the general goals of Iran's education and training, assessing the needs of families, appropriate to the world culture, in the cultural, ethnic frameworks of people and climates. different Iran, realizing the feature of a global citizenship, strengthening multiple skills and intelligences, critical thinking, promoting empathy and believing that I am a human being and treat humans as human beings. basics, concepts of global goals, based on upstream documents, related to the global citizenship on a local basis, based on agreed global principles, based on respect for divine religions, paying attention to the 2030 document in case of compliance with the laws of the Islamic Republic, based on the Quran and Nahj Al-Balagheh (Islamic principles), based on the opinions and writings of classical and modern philosophers based on the principles of the curriculum of the Islamic Republic of Iran, content content, sub-content content, concepts of different accepted cultures, values and cultures of Iranian society. the basics of the content, includes the concepts of the experiences of

advanced countries, stages of development, attention to cultural changes and differences, the transformation document of the Ministry of Education, surveys of families and thinkers, based on common global issues, based on media knowledge. and content feature, which consists of the concepts of interdisciplinary content, logical sequence in the content, and vertical and horizontal communication, resources and tools under the theme of appropriateness of educational tools, including concepts that are suitable for the conditions and other facilities, suitable for the student, needs, characteristics and abilities, suitable for the teacher's skills, suitable for the subject, virtual education tools from the concepts of computer, smart phone, mobile phone, laptop, virtual social networks, limited computer network, smart whiteboard and traditional education tools which include, wall journal, drawing, Paintings, posters, charts, photos, writings, wall newspapers, films, meetings with different cultures, textbooks and wall newspapers are formed. Teaching methods, active methods from the concepts of problem solving, brainstorming, student-centered, project. integrated methods consists of concepts, constructivism, reporting of global, collaborative events. training time, specialized basics of time, birth time, based on the content, project the theme of the duration of training per week, including the concepts of any time, 2 hours per week, 4 hours per week are formed. place and space of education, physical feature from the concepts of the classroom environment, formal and informal environments and the Minister's house, the psycho-social space, focusing on dimensions of any type of culture, the possibility of proper eye contact, stimulation of conflict and activity, away from Stress and anxiety. virtual space, concepts within the country, school and virtual space are formed in relation to other countries. evaluation is direct observation by parents of the concept of descriptive evaluation, project, report writing, are formed. grouping, the sub-theme of features, random concepts, number and heterogeneity, the minister of the theme of basics, understanding the diversity of global citizenship education, are formed according to the choice of students and based on the subject and interests of the students and respect for individual differences. teacher's role, individual characteristics, concepts, designing experiences, learning opportunities, interested, accepting change, free-thinking. theme of why includes the sub-theme of reasons caused by the existing situation, from the concepts of the need to know the surrounding environment, the lack of intellectual, ideological, scientific and educational boundaries. people of the world in line with advancing the goals of human life, training for the management of future generations All ages and for different places regardless of time

and place, the spread of communication and interactions through the Internet, the phenomenon of global village globalization is formed.

Conclusion

The codes extracted in this study showed that curriculum elements are also affected by global developments and changes, that should be taken into account. In order to, children should be taught skills that can be effective role in the global society, to prepare interact with the complex world

Bibliography

- Asadzadeh, Hassan. (2016) *Theorie and Methods of Education*. Tehran Allameh Tabatabai University Publications [in Persian]
- Iman, Mohammad Taqi. (2017) *Qualitative Research Methodology*. Qom Publishing House and University Research Center [in Persian]
- Baba Khani, Sajad. Salehi, Akbar. Qaidi, Yahya. Keshavarz, Sosan. The level of attention to education approaches Law-abiding, participatory and critical citizenship in the new books of second term sociology authors Middle school. (2018) *Iranian Curriculum Studies Quarterly*. 14 (55), 112-91 [in Persian]
- Pourslim, Abbas. Arefi, Mehbobuh. Fathi Vajargah, Korosh. (2016) Designing a Global Citizen Education Curriculum model The Elementary course of Iran's Educational system: a model Emerging from the foundation data theory. *New Educational Ideas*. 13 (3), 7-36 [in Persian]
- Poursalam, Abbas. Arifi, Mehboboh. Fathi Vajargah, Korosh. (2018) Exploring the Elements of the Citizen Education Curriculum Globalization in the elementary school of Iran's education system: a qualitative study. *Research in lesson planning*. 16, (6), 36-54 [in Persian]
- Taghipour Zahir, Ali. (2012) *Curriculum Planning for Primary Schools in the Third Tehran: Age* [in Persian].
- Jafari, Sakineh. Identification and Psychometrics of the Components of Global Citizen Training according to experts: a study Mixed (2018). *Journal of Education and Learning Studies*. 11.(2), 153-174 [in Persian]
- Hadadan, Adel. (2015). Educational aids and their impact on learning The third international conference on new researches in management, economics and accounting. 1-31 [in Persian]
- Hosseini Mehr, Ali. Seif Naraghi, Maryam. Naderi, Ezzat A.. Shriyatmadari, Ali. (2013) Citizenship skills needed by students In the curriculum of middle school course in the quarterly journal of Leadership and management education. 5 (4), 1-22 [in Persian]
- Rezaei, Maryam. Ahmadi, Gholam Ali, Imam Juma, Sayyed Mohammad Reza, Nasri, Sadig. (2017) Investigating the level of attention to the components of education For sustainable development in the social science curriculum of the elementary school, research in curriculum planning. 15.(30), 28-42 [in Persian]

261 Abstract

- Seyedi Baghstan, Queen of Sadat. Mousos Nia, Seyed Fazal. (2013). The Teacher's role in Lesson planning according to the objectives of the book Let's read and write a lesson for the second and third grade of elementary school Conference of the Iranian Curriculum Studies Association, Birjand University. 260-271 [in Persian]
- Aghili, Seyed Ramadan, Alam Al-Hadi, Jamila. Fathi, and Koresh, (2017) Designing a model of moral Education Curriculum in the Elementary period of Iran's Educational System. Scientific Research Quarterly Journal of Research Teaching .6 (4),1-26 [in Persian]
- Fatuhi Nia. Maryam. Khosro Babadi, Ali Akbar. Pushneh, Kambiz. (1400). Ranking of factors determining the necessity of Citizen training Electronics in the curriculum Information and communication technology in educational sciences. 11 (3), 131-151 [in Persian]
- Fathi Vajargah, Korosh. Alaei, Gholam Hossein (2009) Education of a Global Citizen. Journal of Educational Research Providing Schools is Useful. 8 (4), 153-174 [in Persian]
- Keshavarz, Yusuf. Amin Bidakhti, Ali Akbar (1400) Developing and testing the model of global citizenship education in the Education system of Iran Quarterly Journal of New Education Ideas , 17 (1), 113-136 [in Persian]
- Karam Afrooz, Mohammad Javad. Shariatmaddari, Ali. Seif Naraghi, Maryam. Tarahi, Designing a Model of Citizenship Education Curriculum for Middle school students. (2013) Scientific-research quarterly journal of management research Education. (10), 29-48 [in Persian]
- Grotek. Gerald L. Translated by Mohammad Jafar Pak Sarasht (2013) *Philosophical Schools and Educational opinions*, Tehran, Samt Publications [in Persian]
- Manafi Sharafabad, Kazem. Zamani, Ilham. Mahdavi Khah, Ali. (2014) The Efficient Model of Global Citizen Training in the Framework of the Education System Transformational Tradition. 9 (89), 85-105 [in Persian]
- Mohammadi Qashlaq, Paryosh. Rahmat A..., Abdul Salam (2017). Majtaw's Analysis of the amount of attention paid to the Components of Citizenship Education in Social Education Textbooks of primary Courses Scientific-Research Quarterly Journal of Education Management Research. 10 (37), 15-34 [in Persian]
- Mohammadpour, Ahmad (2009) Analysis of qualitative data Procedure and Models. Journal of Anthropology. 2 (1) 160-126. [in Persian]
- Mofidi, Farkhonde (2013) *Preschool and primary school education*. Isfahan, Payam Noor University Publications. [in Persian]
- Nowrozi Vand, Hamid. Nowrozi Vand, Tahereh (1400) Survey of students' collaborative learning Research Journal Contemporary in science and research. 3 (25), 83-101 [in Persian]
- Andreotti, V. (2006). Soft versus critical global citizenship education. Policy & Practice: A Development Education Review, Vol (3), 40-5
- Aydin, Hasan. Ogurlu, Uzeyir. Andrew, Kerstina Masalimove, Alfiya R. Dorzhkin, Evgenij Alexey A, Malygin Alexey (2019) High school students' perception of global citizenship in central public (65), 187-205

- Argelagos E, Piffare M.(2012) Improving information problem solving skills in secondary education through embedded instruction. *Computers in Human Behavior*.; 28(2),515-526.
- Buchanan,John(2018).Maintaining Global Citizenship Education in School :A Challenge for Australian Educators and Schools(2018).*Australian Journal of Teacher Education*. (4),50-67.
- Christoo,Andrea(2021).Global Citizenship Perception and Practices Within the Internrtional Baccalaureate Middle Years Programme. *Of International Social Studies*. 11(1), 103-118.
- Doane, GH.Issues and innovations in nursing in the spirit of creativity. The learning and teaching of ethics in nursing.*J Adv Nurs*39(6) 521-528.
- Damrongpanit,Suntorapot (2022) Effects of Mindest ,Democratic Parenting,Teaching,and School Environment on Global Citizenship of ninth-grade Student(*European journal of Educatio Research* 11 (1),217-223
- Farmahini farahani.mohsen.ahmadabadi Arani,Najmeh(2014) Border Education with emphasizing on Girouxs Educative implication. *procedia-social and Behavioral Sciences* (116),1427-1423
- Fass,Daniel.Ross,Wendy(2012).Identity,diversity and citizenship:A critical ananlysis of textbook andcurricula in Irish school*International Sociology* 27(4), 574-591.
- Huangshih,Yi.Some(2018)Critical Thinking on Paluo Freires Critical Pedagogy and Its Implications*Education. International Education Studies*.11 (9),64-70.
- Julius Risberg,Eirik(2021).Global Citizenship Education for Non-Citizenship? Nord university. *JSS Journal of Social Science Education*.20(2),5-25
- Kilinc,Emin.Korkmaz,Ummugulsum (2015).FromNational To Global Citizenship.Turkish Perspectives on the Meaning of Global Citizenship. *Research in Global Citizenship Education*. 163–188
- Kenner. Steve. (2020) Citizenship Education in Germeany From marginalization to new challenge *Politische Biiding . Journal of Social Science Education* . 19 (1) ,115-222
- Shi-jin.Chen.On. (2006)Epochal Mission of Muluticultural Education in a Persepctive of Globalization *Eduction. China* (3),339-349
- Lee, Wing. .(2012)Education for future-oriented citizenship: implications for the education of 21st century competencies1. National Institute of Education, Nanyang Technological University, Singapore. *Asia Pacific Journal of Education* .32 (4),498-517
- Önal, Gökhan. Öztürk, Cemil. Kenan, Seyfi. (2018)Teacher Perspective on Citizenship Education in England. *Education and Science.(Tedmen)* 196(43), 234-256
- Oxfom (2006) *Education for Global citizenship A Gudie for School*.
- Ruth,Roux.(2019)Perpective on global citizenship education of Mexican university English language teacher *Global education in practice:Teaching,Research ,Moreover,Citizenship*. (17),139-145
- Streubert,HelenJ.(2007)Carpentre DR.Qualitative Research in Nursing Advancing the Humanistic Imperative.edition Philadelphia:Lippincott Williams&wilkins.14-23.
- Sardoc,Mitja(2021). Citizenship Social Change ,and Education Citizenship ,Socal Change,And *Education Journal*.11 (2), 97-109

263 Abstract

Takkac,Mehmet.Selcuk Akdemir,ahmet.Training future members of the world with an understanding of global citizenship.(2012).Procedia-Social and Behavioral sciences. 42 (47), 881-88 5.

Virginia.R,Massaro.(2022)Global citizenship development in higher education institutions:Asystematic review of the literure journal of Global education and Resear. 6 (1),98 -114

بررسی ویژگی‌های عناصر برنامه‌ی درسی تربیت شهروند جهانی برای کودکان ۷ تا ۱۲ ساله

راضیه قهوجی خلیق*

عیسی برقی**، سهراب یزدانی***، بهنام طالبی****، مصطفی شیخ زاده*****

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی عناصر برنامه درسی تربیت شهروند جهانی براساس الگوی اکرمی باشد. به منظور دستیابی به این هدف از سنت پژوهی کیفی، روش تحلیل تماتیک استفاده شده مشارکت کنندگان متخصصان برنامه ریزی درسی، فلسفه تعلیم و تربیت، علوم اجتماعی دانشگاه‌های تبریز و ارومیه بودند. نمونه گیری هدفمند، مصاحبه نیمه ساختار تا اشباع نظری، ابزار جمع آوری داده ها، کدگذاری به شیوه کد اولیه، مضمون وزیر مضمون، یافته ها نشان داد عناصر برنامه درسی تربیت شهروند جهانی، بخش هدف، اهداف برنامه درسی ۱۵ مولفه، ویژگی ۱۰ مولفه، مبانی ۷ مولفه، محتوا ۳ مولفه، مبانی ۹ مولفه، ویژگی محتوا ۳ مولفه. وسایل، تناسب وسایل ۴ مولفه، مجازی ۶ مولفه، سنتی ۱۱ مولفه. روشهای تدریس، فعال ۴ مولفه، تلفیقی ۳ مولفه. زمان، مبانی ۳ مولفه، مدت زمان ۳ مولفه. مکان، ویژگیها ۳ مولفه، فضای روانی- اجتماعی ۵ مولفه، مجازی ۳ مولفه. گروه بندی، ویژگیها ۴ مولفه، مبانی ۴ مولفه. معلم، ویژگیها ۴ مولفه، مهارتها ۴ مولفه. ارزشیابی، مشاهده مستقیم

* دانشجوی دکتری تخصصی برنامه ریزی درسی، گروه علوم تربیتی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران، r.ghahvechi@gmail.com

** دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران (نویسنده مسئول)، isabarqi@yahoo.com

*** استادیار گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران، s_yazdani@cfu.ac.ir

**** استادیار گروه علوم تربیتی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران، btalebi19721@gmail.com

***** دانشیار گروه علوم تربیتی، واحد ارومیه، دانشگاه آزاد اسلامی، ارومیه، ایران، m.sheikhzadehur@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۵/۱۲، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۸/۲۰

معلم ۶ مولفه، والدین ۱ مولفه، ابزارها ۳ مولفه. منطق و چرایی، چرایی ناشی از وضع موجود
۲ مولفه، آرمانها ۷ مولفه

کلیدواژه‌ها: برنامه درسی، شهروند، جهانی کودکان، ۷ تا ۱۲ ساله.

۱. مقدمه

موضوع جهانی شدن و تربیت شهروند جهانی کودکان بحث بسیار مهمی است، که از اندیشه های پیامبران بزرگ الهی نشأت گرفته و فیلسوفان و مربیان بزرگ و صاحب نظران مهم برنامه درسی نیز به این امر توجه خاصی کرده اند، و سازمانهای بین المللی مانند یونسکو و یونیسف هم به این مهم توجه کرده، در این ارتباط در کشورهای مختلف برنامه هایی را پیگیری و اجرا کرده اند. (فتحي واجارگاه وعلائی ۱۳۸۹: ۲۸) و همچنین گسترش سریع تر و وسیع تر بیماریهای عفونی و مسری مانند؛ ویروس های ایدز، کووید ۱۹، آنفولانزا و... که سلامت افراد جامعه را تهدید می کند، نظامهای آموزشی کشورهای مختلف را بر آن داشته، تا برای آماده کردن نیروی انسانی برای کارکرد موثر در عصر جهانی شدن، در برنامه های خود تجدید نظر کرده و ارزشها و مهارتهایی به فراگیران بیاموزند تا آن ها بتوانند در ابعاد محلی، ملی، بین المللی نقش موثری داشته باشند. (جعفری ۱۳۹۸: ۱۵۴). در اعلامیه جهانی حقوق بشر نیز به این امر توجه شده است، که آموزش و پرورش باید حسن تفاهم، گذشت، احترام به عقاید مخالف و دوستی بین تمام ملل و جمعیت های نژادی یا مذهبی و همچنین توسعه فعالیتهای ملل متحد را در راه حفظ صلح تسهیل نماید. همچنین اسناد بالا دستی نظام آموزشی شامل: سند چشم انداز جمهوری اسلامی، نقشه جامع علمی کشور، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش به اهدافی از قبیل تعامل سازنده و موثر با جهان، به نوعی بر اهمیت تعاملات جهانی تاکید کرده اند که لازمه آن وجود شهروندان جهانی است. (پورسلیم و دیگران ۱۳۹۶: ۱۲) برای نمونه در بندهایی از سند تحول بنیادین که حاوی رویکردهای جهان نگر هستند، به توسعه ظرفیتهای توانمندیهای آموزش و پرورش برای حضور فعال و سازنده، در صحنه های بین المللی، منطقه ای اشاره شده است. (سند تحول بنیادین ۱۳۹۰). در ساحت سیاسی-اجتماعی سند تحول بنیادین، هدف تربیت افرادی است که بتوانند به حقوق، مسئولیتهای و نقش اجتماعی و سیاسی خود در جامعه آشنا شوند و به آن ها عمل نمایند. (باباخانی و دیگران ۱۳۹۸: ۹۵). بخشی از برنامه درسی ملی هم در واقع به دنبال اجرایی و عملی نمودن مضامین این ساحت در قالب برنامه های درسی است. از اصول حاکم بر ساحت تربیت اجتماعی و سیاسی

که مرتبط با تربیت شهروندی می باشد تاکید بر قانونمندی و قانونمداری، توجه به شایستگیهای پایه برای مشارکت فعال دانش آموزان، تاکید بر ظلم ستیزی و عدم ظلم پذیری و گسترش عدالت در جهان می باشد. (مبانی نظری تحول بنیادین ۱۳۹۰). همه ما با تغییرات گسترده در نحوه تعامل، تجارب و ارتباط با افراد دیگر نقاط جهان مواجه هستیم که جهانی شدن نیز تاثیر شگرفی بر آن داشته است. (Christoo 2021:104) در دنیای بدون مرز مردم در هر کشوری می توانند تغییرات جهان را در ابعاد مختلف بشناسند، درک کنند و در آن مشارکت کنند، (Damrongpanit 2022:218) مفهوم شهروندی جهانی یکی از راههای آماده سازی کودکان برای موضوعات جهانی مانند تغییرات آب و هوایی، اقتصاد سیاسی جهانی و مهاجرت مطرح است، مسائلی که در زندگی با آن ها روبه رو خواهند شد ما در جهانی به هم وابسته و نابرابر زندگی می کنیم و برنامه درسی می تواند مهارتهایی برای تبدیل شدن به حل کننده های مبتکرانه، مشکلات کمک کند. (Virginia 2022:98) مهارتهای اجتماعی در تربیت شهروند جهانی رفتارهایی هستند که به تعامل موثر در ارتباط با دیگران کمک می کند (Argelagos 2012:3) دوران کودکی زمانی بسیار غنی برای یادگیریهای اجتماعی است. این دوران سرآغاز شکل گیری یادگیریهای بسیاری است که در مسیر پرورش مهارتهای اجتماعی و ارتباطات باید کسب گردند (مفیدی ۱۳۹۱: ۱۵۰). گرچه از کودکان انتظار نمی رود راه حلهایی را برای مسائل پیچیده ملی و بین المللی ارائه دهند، اما تعلیم و تربیت در معرفی کودک به جامعه و مسائل جامعه به کودک مسئولیت دارد، هدف نهایی نه تنها بهسازی زندگی در کلاس درس و مدرسه، بلکه در اجتماع محلی، جامعه ملی و جهانی است (تقی پور ظهیر، ۱۳۹۲: ۱۰۱). با توجه به این که در نظام آموزش ایران، برنامه درسی مجزا شهروند جهانی وجود ندارد و باید دانش آموزان را برای زندگی در عصر جهانی شدن در قرن حاضر آماده کرد. و نظام آموزشی با نیازها و تغییرات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جهان همسو باشد، برای این منظور نگرش آموزش و پرورش به برنامه های درسی در آموزش عمومی باید تغییر یابد و افزون بر تحکیم هویت ملی، تربیت شهروند جهانی را هم محور برنامه های آموزشی خود قرار دهد. و به عنوان بخشی جدایی ناپذیر از برنامه درسی در نظر گرفته شود، بخصوص از کودکان دوره ابتدایی انتظار نمی رود راه حلهایی را برای مسائل پیچیده ملی و بین المللی ارائه دهند، توافق جمعی بر این است که نظام آموزشی ابتدایی در معرفی کودک به جامعه و مسائل جامعه به کودک باید مسئولیت داشته باشد. اینکه تا کجا می توان این مهم را انجام داد، چگونه برنامه درسی را تدوین و سازماندهی کرد، و از چه روشها و مواردی استفاده کرد، از جمله مسائل اصلی می باشد، که باید در عناصر

برنامه درسی تربیت شهروند جهانی به آن توجه شود. حال با توجه به این نکات دغدغه‌ی اصلی پژوهشگر این است که تحولات و تغییرات بوجود آمده، چالش‌هایی را در جامعه جهانی بوجود آورده است. مانند نگرانی‌هایی زیاد در مورد از بین رفتن محیط زیست، گسترش بی عدالتی در جامعه جهانی، بیماری، جنگ، فقر، ترس از رشد تفاوت‌های فرهنگی بخصوص در جامعه چند فرهنگی ایران که نیاز به افزایش دانش و فهم و مهارت دانش آموزان دارد، همچنین، صلح، تعهد به عدالت، برابری، ارزش و احترام به تنوع و، که برای تحقق این امر کودکان نیازمند مشارکت به روش‌هایی هستند، که دموکراسی را تقویت کرده، و به آنان در جهت فهم هویت جهانی کمک کند. و آنان تشویق شوند به صورت انتقادی به شناخت و بررسی هویتها و تعهدات خود پردازند و آنان را برای زیستن در دنیای، با پیچیدگی‌های فزاینده و در حال تغییرات شدید آماده کند. در پژوهش حاضر به بررسی عناصر برنامه درسی شهروند جهانی کودکان ۷ تا ۱۲ ساله، براساس عناصر برنامه درسی اکر(اهداف، محتوا، فعالیت‌های یادگیری، نقش معلم، مواد و منابع، گروه‌بندی، مکان، زمان، ارزشیابی، منطق) پرداخته شده است. و پژوهشگر به دنبال پاسخ به این سوال می باشد که عناصر برنامه درسی تربیت شهروند جهانی براساس الگوی اکر چه می باشد و چه ویژگی‌هایی را باید داشته باشد. شهروند جهانی برای اولین بار در سال ۴۱۲ قبل از میلاد با پاسخ دیاگوس به این سوال که شما از کجا آمده اید؟ مطرح شد و او گفت من شهروند جهان هستم. افلاطون با طرح مدینه ی فاضله و عطف آن به مثل در صدد پیریزی جهانی واحد و یکپارچه بود، که در آن همه چیز به مثل ارجاع داده می شد. کمینوس خود را ((شهروند اروپا)) نامید. و به عنوان یکی از مرییان بزرگ از صلح جهانی، زبان جهانی، طرفداری کرد. (دیلیم و صالحی، ۱۳۹۳: ۸) نقش آموزش عمومی هم در آن دوره چهارجوبی برای ایجاد یک شهروند ایده آل و بافضیلت بود (Sardoc 2021:106) از نظر لی دیویی هم از تفاوت‌های فردی، تنوع و ارتباطات بین افراد حمایت می کرد، چون اعتقاد داشت، که در این صورت است جامعه تکامل می یابد. و تصمیم‌گیری بی حد و مرز است. و صداهای متنوع افراد و گروه‌ها، صرفه نظر از نژاد، جنسیت و پیشینه فرهنگی در حل مسائل اجتماعی منعکس می شود. (Lee, 2018:197) نگاه نظریه پردازان مختلف نسبت به اهمیت این مفهوم متفاوت می باشد اما در هر صورت جایگاه ویژه ی آن در نظام فکر بشر، نشان از اهمیت برجسته آن دارد. جالب اینکه، تعلیم و تربیت شهروندی در کانون توجه کتاب‌های مهمی نظیر جمهوری افلاطون و سیاست ارسطو قرار گرفته است. (حسینی مهر و دیگران ۱۳۹۰: ۴۶). بنابراین در قرن بیستم بود که با توجه به تغییر و تحولات بوجود آمده، صاحب‌نظران تعلیم و

تربیت هم به این امر و تاثیر آن در برنامه درسی توجه بیشتری کردند. نظریه‌ها ی برنامه درسی مطرح شده مرتبط با تربیت شهروندی، مانند دیدگاه بازسازی اجتماعی، (کرم افروز و دیگران ۱۳۹۰: ۴۶) هم به بررسی مسائل و چالشهایی مانند جنگ و مخاطره‌های آن، افزایش جمعیت، آلودگی محیط زیست، خشونت، تروریسم، بحران گستگی از ارزشهای انسانی و اخلاقی و فاصله طبقه ای اشاره می کنند. (گوتک، ۵۸:۱۳۹۱). پائولو فریره (۱۹۷۰) به رویکردی که بر آموزش از طریق گفتگوی انتقادی و تحلیل دیالکتیکی تجارب روزمره تاکید دارد، اشاره می کند (Huang ۲۰۱۸:۶۴) و یگوتسکی معتقد بود، انسان‌ها از راه تعامل با دیگران و محیط اجتماعی رشد می کنند. موجود انسانی را می توان در بافت اجتماعی، دوره زمانی و جهانی که در آن زندگی می کند شناخت، او رمز یادگیری اثربخش را در ماهیت تعامل اجتماعی بین دو نفر یا بیشتر از دو نفر با سطح دانش متفاوت می دانست. (اسدزاده ۱۳۹۶: ۹۷) نظریه تعلیم و تربیت مرزی ژیرو هم از کثرتگرایی فرهنگی در آموزش و پرورش حمایت می کند، که در سال ۱۹۹۰ این نظریه را در کتاب تعلیم و تربیت مرزی منتشر کرد. (فرمیهنی فراهانی و احمد آبادی، ۲۰۱۳: ۱۴۲). از نظر چن هم با توسعه جوامع، فرآیند جهانی شدن تسریع می شود و تنوع آشکاری از فرهنگهای مختلف فراهم می شود و تفاوتهای فرهنگی هم از ویژگیهای کثرتگرایی هستند که در آموزش مطلوب برای فرهنگهای گوناگون و متعدد باید در نظر گرفته شود. (Shi-jian 2006:339). از نظر آکسفام تربیت شهروند جهانی یعنی اینکه، کودکان و جوانان را به حفظ و مراقبت از کره ی زمین و گسترش احساس شفقت و هم دردی و داشتن دغدغه نسبت به همه ی کسانی که در آن سهمیم هستند، تشویق می کند. (Oxfom 2006:5) شهروند جهانی از نظر جولیس ارزشها، مهارتها، گرایشها و نگرش و جهت گیری جهانی، که وظیفه آموزش شهروند جهانی برای تقویت آن است، که اغلب به عنوان یک موضع یا طرز فکر جهانی از آن یاد می شود (Julius 2012:6) از نظر دامروننگ پینت باید تمرکز را بر توسعه مهارتهای متنوع فراگیران در همه زمینه ها آغاز کرد تا به عنوان یک دستورالعمل برای توسعه فراگیران در برنامه درسی که تمام سطوح آموزش را پوشش دهد ظاهر شود (2022:218 Damrongpanitt) تاکاک و اکدمیر معتقدند، با این دیدگاه که افراد جوامع مختلف جزئی از خانواده بزرگ جهانی هستند. که در فرآیند جهانی شدن ارزشهای ملی، سنتها و آرزو ها با انتظارات جهانی باید همگام پیش رود. حتی با وجود تفاوتهایی که بین افراد جوامع مختلف وجود دارد، باید برای حفظ ارتباط بین افراد مختلف جهان و حفظ نزدیکی آنها تلاش کرد. (Takkac. Et al 2012:881).

۲. پیشینه پژوهش

در تحقیقی که کشاورز و امین بیدختی به تدوین الگوی آموزش شهروندی پرداختند به این نتیجه رسیدند که توجه به الگوی آموزش شهروندی جهانی در نظام آموزش و پرورش ایران به منظور تجهیز دانش آموزان به فهم، نگرش و مهارت‌های مورد نیاز برای زیستن در دنیای جهانی شده کنونی به عنوان شهروندان آگاه و فعال و همچنین ایفای نقش شایسته در سطوح ملی و جهانی، می تواند منشاء تحولات وسیع شود. (کشاورز و امین بیدختی ۱۴۰۰: ۱۰۷) در پژوهشی که توسط نوروزی وند، نوروزی وند به بررسی یادگیری مشارکتی دانش آموزان پرداختند، این نتیجه بدست آمد که در یادگیری مشارکتی دانش آموزان، مسئولیت یادگیری خود و سایر هم تیمهای خود را بر عهده می گیرند، از این رو با همدیگر در تعامل بوده و با قرار گرفتن در موقعیتهای یادگیری و حل مسئله، بهتر فرا می گیرند. و گروهها بیشتر با هم کار می کنند و بهتر می فهمند، و احساس بهتری نسبت به خود، کلاس و هم کلاسیهای شان دارند و به یادگیری همکلاسیهای خود کمک ارزشمندی می کنند. (نوروزی وند و نوروزی وند، ۱۴۰۰: ۸۳) در پژوهشی که توسط فام، فرج اللهی، سرمدی، محبوبی، به طراحی و اعتبار یابی الگوی برنامه درسی مبتنی بر یادگیری همراه با تاکید بر الگوی اگر انجام پذیرفت یادگیری در هرزمان، بهره گیری بهینه از زمان، نبود محدودیت زمانی مورد تاکید قرار گرفت. (فام و دیگران، ۱۳۹۹: ۶۷۶). پورسلیم، عارفی، فتحی و اجارگاه به کاوش عناصر اصلی برنامه درسی تربیت شهروند جهانی پرداختند، که عناصر در قالب ۹ مقوله کلی شامل: ضرورت و نیاز، اهداف، محتوا، روشهای یاددهی-یادگیری، نقش معلم، ارزشیابی، مواد و منابع، فضا و زمان ارائه شد. (پورسلیم و دیگران، ۱۳۹۸: ۳۶). در پژوهشی که اکبری پور به نقش ارزشیابی توصیفی در یادگیری دانش آموزان ابتدایی پرداخت این نتیجه بدست آمد، که در نظام آموزش و پرورش فرآیندی است که به منظور تعیین و تشخیص میزان پیشرفت دانش آموزان در رسیدن به هدفهای آموزشی در نظر گرفته شده است و در دوره ابتدایی باید مورد تاکید قرار گیرد، و اگر به نحو مطلوب اجرا شود نتایجی هم چون بهبود کیفیت یادگیری و یاددهی و افزایش بهداشت روانی محیط یاددهی و یادگیری، افزایش اعتماد به نفس، افزایش روحیه نقد پذیری و... را در دانش آموزان به همراه خواهد داشت. (اکبری پور، ۱۳۹۹: ۲۵۷) محمدی قشلاق و رحمت الله (در یک بررسی از طریق تحلیل محتوای کتب دوره ابتدایی به این نتیجه دست یافتند، که به بعد فرهنگی تربیت شهروندی توجهی نشده و برنامه ریزان درسی باید این بعد را در محور سیاست گذاری خود قرار دهند. (محمدی قشلاق و رحمت الله ۱۳۹۸: ۱۵) حقیر ابراهیم آبادی،

جنتی فیروز آبادی، در پژوهشی که به بررسی جایگاه فضاهای آموزشی در تشکیل و تعمیق هویت ملی پرداخته بودند، این نتیجه بدست آمد که فضاهای آموزشی و تربیتی و نمادها و نموده‌های آنها، می‌توانند همانند معلمان و کتابهای درسی، حامل پیامهای تربیتی به فراگیران باشند و جریان تربیت و فرآیند شخصیت‌پذیری آنان را تحت تاثیر قرار دهند، و به صورت پیدا و پنهان ذهن، عواطف، روان و حتی جسم فراگیران را متاثر سازند. به بیان دیگر شرایط فیزیکی فضاهای آموزشی و تربیتی با فراگیران سخن می‌گویند و پیامهایی منتقل می‌کنند. (حقیر ابراهیم آبادی، فیروز آبادی، ۱۳۹۷: ۶). یزدانی، عباسی، حسنی، علی عسگری (۱۳۹۷) مدلی را طراحی کردند، که در آن عناصر برنامه درسی مورد نظر شامل، توجه به تفاوت‌های فردی، آشنایی با ارزشهای اجتماعی، جایگاه قانونمندی، پذیرش هویت اسلامی و ملی، استدلال در حل مسائل اجتماعی و تحمل آراء دیگران و قابلیت ایجاد مهارت در نظر گرفته شد. (یزدانی و دیگران، ۱۳۹۷: ۹۵) در تحقیقی که توسط حداد، وسایل کمک آموزشی و تاثیر آن بر یادگیری به تقسیم بندی وسایل آموزشی پرداخته شد که شامل، نرم افزار و سخت افزار، چاپی و غیرچاپی، ساده و پیچیده، نوشتاری، دیداری، می باشد، این نتیجه بدست آمد که رسانه های آموزشی محیط آموزش را پویا و فعال می نماید و در تثبیت یادگیری دانش آموزان موثر است (حداد، ۱۳۹۵: ۲). سیدی باغستان و موسوی نیا به بررسی نقش معلم در برنامه ریزی درسی با توجه به اهداف کتاب درسی بخوانیم، بنویسیم پایه دوم و سوم ابتدایی پرداختند، این نتیجه به دست آمد که معلمان به عنوان حمایت کننده و راهنمایی کننده، در یک محیط آموزشی سازنده، با شاگرد همکاری و مشارکت پی گیر داشته و گام به گام با دانش آموز پیشرفت می کند، او با ایجاد حس اعتماد و پذیرش دو جانبه و عاری از سلطه و برتری جویی، انگیزه بیشتری را برای رشد و ارتقای درسی در یادگیرندگان فراهم می آورد. (سیدی باغستان و موسوی نیا، ۱۳۹۲: ۲۷۲). منافی شرف آبادی دیگران معتقدند که زمانی دستگاه های تربیتی در رسیدن به اهداف خود موفق خواهند بود، که بتوانند شهروندانی آگاه، مسئول و خلاق در جامعه محلی، ملی و جهانی تربیت کنند. و این امر جز از طریق تربیت شهروندی جهانی در قالب فراهم کردن زمینه ایفای نقشهای مناسب برای دانش آموزان در نموده‌های شاخص شهروندی قابل اجرا در مدرسه میسر نخواهد بود. (شرف آبادی و دیگران ۱۳۹۴: ۸۴) استیوکنر در تحقیقی که به عوامل تاثیر گذار در آموزش شهروند جهانی پرداخت، این نتیجه را بدست آورد، آموزش شهروند آینده نگرو توسعه محور از مباحث مهم تربیت شهروند جهانی می باشد. (Kenner, 2022: 118). روس در مطالعه ای که به نگرش اساتید دانشگاه در مورد شهروند

جهانی پرداخت. این نتیجه را بدست آورد که، دلیل اصلی عدم توجه به شهروند جهانی، عدم آمادگی در این زمینه و همچنین ارائه دانش ثابت می باشد. (Fass, 2019:139). در یک بررسی که آیدین، اندرو و ماسالیمو به ادراکات دانش آموزان در مورد شهروند جهانی در مدارس مرکزی دولتی پرداختند، این نتیجه بدست آمد که از دیدگاه دانش آموزان عواملی چون آگاه بودن نسبت به تفاوت های فرهنگی، پذیرش تغییرات و تفاوت های موجود در جوامع، به عنوان مثال شرکت در جلسه ها و مباحث مربوط به مسائل سراسر جهان، احترام گذاشتن به ارزش های فرهنگی خود و دیگران و گوش فرا دادن به آن ها از عوامل جهانی شدن می باشد. (Aydin, et al. 2019:197). اونا، اوزتورک، کنال، در پژوهشی دیگر به بررسی دیدگاه معلمان در مورد تربیت شهروندی پرداختند، این نتیجه بدست آمد که از نظر معلمان توجه بیش از اندازه به دروسی مانند علوم، فناوری، مهندسی و ریاضیات باعث شده که به مباحث تربیت شهروندی توجه کمتری بشود و مدت زمان مشخصی برای آموزش شهروندی در نظر گرفته نشود. (Opal, Et al. 2018:243). جان بوچان هم به بررسی دیدگاه معلمان در حمایت از آموزش شهروند جهانی پرداخت، که این نتیجه را بدست آورد که ایجاد گفتمان های مختلف، ایجاد فرصت های مربوط به برنامه درسی مدارس، در دسترس بودن منابع آموزشی، برگزاری دوره های پیش خدمت و ضمن خدمت، مشارکت در برنامه های شهروند جهانی، همکاری با سازمان های غیر دولتی از عوامل تاثیر گذار برای حمایت از شهروند جهانی در تعلیم و تربیت می باشد. (Buchanan, 2018:64) در یک مطالعه دیگر کلینچ و کورکماز که دیدگاه معلمان را در مورد شهروند جهانی بررسی کردند. این نتیجه بدست آمد که از نظر معلمان احساس مسئولیت در مورد مردم جهان، نگرانی در مورد محیط زیست و تعهد به حفظ پایدار آن، افزایش اطلاعات در مورد جهانی سازی و وابستگی متقابل، دانش در مورد سازمان های غیر دولتی جهانی، از عوامل تاثیر گذار در مورد آموزش شهروندی می باشند. (Kilinc, et al 2015:163) کیتینگ و جانمت در یک مطالعه ای این نتیجه را بدست آوردن که آموزش از طریق شهروندی، شامل فرصت های رسمی و غیر رسمی یادگیری هست، که دانش آموزان را قادر می سازد، تا مهارت ها و دانش مدنی را از طریق تجارب عملی مدرسه شامل، شوراها، تیم های بحث و گفتگو، انتخابات بدست بیاورند. (Kilinc, et al 2015: Fass, et al 2012:574). لی دریک شهروند جهانی در دوره ابتدایی توجه زیادی نشده است. (Fass, et al 2012:574). لی دریک پژوهش که به بررسی مهارت های مورد نیاز شهروندی پرداخت این نتایج را بدست آورد، که

بررسی ویژگی‌های عناصر برنامه‌دستی تربیت ... (راضیه قهوچی خلیق و دیگران) ۲۷۳

مهارتهایی شامل تفکر انتقادی، خلاقانه و مبتکرانه، مهارتهای تاملی، ارتباطی، سواد شهروندی، مهارتهای مورد نیاز می‌باشند. که در راستای تحقق تربیت شهروند آینده باید اجرا شوند. (Lee, 2012:1) آندروتی در یک مطالعه که به بررسی رویکردهای آموزش شهروند جهانی پرداخت، شهروند جهانی را به دو دسته رویکرد نرم و رویکرد انتقادی تقسیم می‌کند. رویکرد انتقادی را معتقد به توسعه مشارکتی می‌داند و همه افراد را در ایجاد تغییر در بافت اجتماعی فرهنگی خود سهیم، اما رویکرد نرم شهروند جهانی را الگویی می‌داند که از جهان اول به جهان سوم به نوعی صادر می‌شود و نخبگان جامعه را در راه اندازی کمپین‌ها و سایر افراد را در حمایت از آن‌ها دخیل می‌داند. (Andreotti, 2006:74).

۳. روش‌شناسی تحقیق

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی است. و براساس شیوه گردآوری داده‌ها پژوهش کیفی، روش کیفی شیوه‌ای مناسب برای بدست آوردن نتایج معتبر و پایا، از داده‌های متنی به منظور ایجاد دانش، ایده‌ی جدید، ارائه‌ی حقایق و راهنمای عملی، برای عملکرد است (Doane, 2002:8). روش کار در این تحقیق از نوع تحلیل تماتیک است، این نوع تحقیق نوعی سنخ‌شناسی ارائه می‌دهد. به عبارت دقیق‌تر، در نهایت باید تحلیل تماتیکی به اشباع نظری برسد، اشباع عبارت است، از همگرایی مفهومی، محقق باید بررسی کند که آیا کدها، تا حد امکان از نظر مفهومی اشباع شده‌اند، یا خلاء مفهومی وجود دارد (محمدپور، ۱۳۸۸:۱۳۹). مشارکت‌کنندگان تحقیق (نمونه‌ها) با روش نمونه‌گیری هدفمند، که شیوه‌ی مناسبی جهت پژوهش‌های کیفی می‌باشد انتخاب شدند. (در این روش تحقیق محقق در پی افرادی است که دارای تجربه غنی از موضوع مورد تحقیق می‌باشد و توان بیان و تمایل به مشارکت در تحقیق دارند) (Streubert, 2007:15). شیوه‌ی جمع‌آوری داده‌ها، مصاحبه نیمه ساختار بود. این روش به دلیل عمیق بودن و انعطاف‌پذیری، مناسبترین شیوه جهت تحقیقات کیفی می‌باشد. محمودی‌شن و دیگران (۱۳۸۸: ۶۵) متن مصاحبه‌ها روی کاغذ پیاده شد روش نمونه‌گیری هدفمند، برای توصیف نوعی از نمونه‌گیری به کار می‌رود که در آن افرادی که از لحاظ هدفهای پژوهش کیفی دارای اطلاعات غنی هستند، انتخاب می‌شوند. در این نوع نمونه‌گیری مشارکت‌کنندگان پژوهش حاضر افرادی بودند که درک، شناخت و تجربه کافی را نسبت به پدیده مورد پژوهش داشتند. و نمونه‌گیری تا آن‌جا ادامه داشت، که جنبه‌ها و مولفه‌های نهفته مورد شناسایی و توصیف قرار گرفتند. و به نوعی اطلاعات بدست آمده در مصاحبه‌ها به

طور فراوانی با اطلاعات قبلی مشابهت داشته باشند. ملاک ورود به مصاحبه حداقل رتبه علمی استادیار، آشنایی و تخصص در زمینه تربیت شهروند جهانی، برنامه درسی، دوره ابتدایی ایران بود. اشباع نظری داده ها پس از مصاحبه با ۲۲ نفر از صاحب نظران بدست آمد. ویژگیهای جمعیت شناختی مشارکت کنندگان در جدول ۱ ارائه شده است واحد تحلیل در این مطالعه کل مصاحبه ها بود، که بعد از تایپ دست نویسهها، بارها مورد بررسی قرار داده می شد و به این ترتیب واحدهای معنی به صورت جملات یا پاراگراف از بیانات و متون مصاحبه مشخص، و کدهای اولیه یا کدهای باز از آن استخراج گردید. که به مضامین اصلی و زیر مضامین و کدهای اولیه دسته بندی شدند. جریان تجزیه و تحلیل با اضافه شدن هر مصاحبه تکرار و کدها و طبقات اصلاح می گردید.

برای تامین روایی و پایایی از روش گوبا و لینکلین (Guba and Lincoln, 1985) که مشتمل بر شاخصهای چهارگانه مقبول بودن، قابلیت انتقال، اطمینان پذیری و تایید پذیری است، استفاده شده است. (عقیلی، علم الهدی، فتحی و اجارگاه ۱۳۹۷: ۱۲) برای تامین مقبولیت تلاش شد تا محقق با اشراف نظری با موضوع مواجهه نماید و در عین حال تلاش شد تا چارچوب موضوعی پژوهش رعایت شود. برای تامین انتقال پذیری تلاش گردید تا تحلیل داده های مصاحبه چند بار تکرار شود و در گام بعدی از نظرهای اصلاحی و تاییدی چند متخصص که در پژوهش حضور نداشتند استفاده شود. برای تامین اطمینان پذیری تلاش شد تا در تمامی مراحل، یادداشت برداری به کار گرفته شود و در نهایت برای تامین تایید پذیری تلاش گردید تمامی مستندات مربوط به امر پژوهش حفظ و نگهداری شود. برای بررسی عناصر برنامه درسی تربیت شهروند جهانی دوره ابتدایی ایران هم از الگوی اگر استفاده شده است.

جدول ۱. ویژگی جمعیت شناختی مصاحبه شوندگان

دانشگاه	تعداد	رشته تحصیلی	جنسیت	سابقه
تبریز	۴	برنامه ریزی درسی و فلسفه تعلیم و تربیت	مرد	۱۱ تا ۱۵ سال
مدنی تبریز شهید	۳	برنامه ریزی درسی و فلسفه تعلیم و تربیت	مرد	۸ تا ۱۲ سال
آزاد تبریز	۵	برنامه ریزی درسی	مرد	۵ تا ۱۰ سال
آزاد ارومیه	۴	برنامه ریزی درسی و علوم اجتماعی	مرد و زن	۱۸ تا ۳۰ سال
پیام نور تبریز	۳	برنامه ریزی درسی، فلسفه تعلیم و تربیت، علوم اجتماعی	مرد	۹ تا ۱۲ سال
پیام نور ارومیه	۳	برنامه ریزی درسی، فلسفه تعلیم و تربیت	مرد و زن	۱۷ تا ۲۵ سال

۴. یافته‌ها

برای بررسی عناصر برنامه دستی تربیت شهروند جهانی، داده‌های کیفی گردآوری شده از فرآیندهای اجرای مصاحبه، به افراد نمونه پژوهش، ابتدا به استخراج تعداد زیادی ویژگی و مضامین منجر شد که با بررسیهای مجدد و بازنگریهای انجام شده و براساس مشابهت‌ها و اشتراکات مفهومی این مضامین و ویژگیها تقلیل یافته و به مضامین اصلی و زیر مضامین و کدهای اولیه دسته‌بندی شدند. یافته‌های بدست آمده از فرآیند اجرای کدگذاری در جداول ارائه شده است. مضمون اصلی اهداف، شامل زیر مضمون اهداف برنامه دستی که از مفاهیم آشنایی دانش‌آموزان با برنامه تربیت شهروند جهانی، یادگیری مهارتهای لازم برای تبدیل شدن شهروند جهانی، انعطاف‌پذیری مطابق با پذیرش فرهنگهای موجه دنیا، تنوع در توجه به رشته‌های دستی با تاکید بر جنبه افقی سازماندهی برنامه دستی، تلفیق برنامه دستی منطبق بر مسایل جهانی تشکیل می‌یابد، زیر مضمون ویژگی برنامه دستی که از مفاهیم تناسب با نیازهای سنی و روان‌شناختی دانش‌آموزان، همسو با اهداف مشخص کلی سازمان یونسکو، تناسب با اهداف کلی تعلیم و تربیت ایران، نیاز سنجی خانواده‌ها، متناسب با فرهنگ جهانی، در چارچوبهای فرهنگی، قومیتی انسانها و اقلیمهای مختلف ایران، تحقق ویژگیهای شهروند جهانی، تقویت مهارت‌ها و هوشهای چندگانه، تفکر انتقادی، ارتقا همدلی و باور اینکه من یک انسانم و با انسانها به مانند یک انسان برخورد کنم تشکیل شده است. و مضمون مبانی برنامه دستی که از مفاهیم اهداف جهانی، مبتنی بر اسناد بالادستی، مرتبط با شهروند جهانی بر بستر بومی، مبتنی بر اصول جهانی مورد توافق، مبتنی بر احترام به ادیان الهی، توجه به سند ۲۰۳۰ در صورت مطابقت با قوانین جمهوری اسلامی، مبتنی بر قرآن و نهج البلاغه (اصول اسلامی)، مبتنی بر نظرات و نوشته‌های فیلسوفان کلاسیک و نوین مبتنی و اصول برنامه دستی جمهوری اسلامی ایران تشکیل می‌یابند.

جدول ۲

کد اولیه	شماره مصاحبه صاحبه شوندگان	زیر مضمون
آشنایی دانش آموزان با برنامه تربیت شهروند جهانی، یادگیری مهارت‌های لازم برای تبدیل شدن شهروند جهانی، انعطاف پذیری مطابق با پذیرش فرهنگ‌های موجه دنیا، تنوع در توجه به رشته های درسی با تاکید بر جنبه افقی سازماندهی برنامه درسی، تلفیق برنامه درسی منطبق بر مسایل جهانی مانند مسایل محیط زیست، پوشش دادن برنامه درسی در قالب انواع سواد از دیدگاه یونسکو آموزش روشهای انتقاد به فرهنگ ملی و جهانی، ساختن یک فرهنگ بهتر بر اساس نقد منطقه ای، ملی و جهانی، آماده کردن فراگیران برای زندگی آینده در سطح محلی و ملی و جهانی، یادگیری عملی طرز به سر بردن با همسالان و اعضای اجتماع در یک جامعه جهانی، حل مسائل و مشکلات زندگی روزمره محلی و بین المللی، شناخت فرهنگهای مختلف و مقایسه آنها، شناخت و آگاهی از فرهنگ کشورهای دیگر، تقویت انعطاف پذیری، ارتقاء ارتباط موثر	۲،۳،۴،۵،۶،۱۰،۱۱،۱۲، ۱۳،۱۵،۱۶ ۱۷،۱۸،۱۹،۲۰،۲۱،۲۲	اهداف برنامه درسی
تناسب با نیازهای سنی و روان شناختی دانش آموزان، همسو با اهداف مشخص کلی سازمان یونسکو، تناسب با اهداف کلی تعلیم و تربیت ایران، نیازسنجی خانواده ها، متناسب با فرهنگ جهانی، در چارچوبهای فرهنگی، قومیتی انسانها و اقلیمهای مختلف ایران، تحقق ویژگیهای شهروند جهانی، تقویت مهارتها و هوشهای چندگانه، تفکر انتقادی، ارتقا همدلی، باور این که من یک انسانم و با انسانها به مانند یک انسان برخورد کنم	۱،۲،۳،۴،۵،۷،۸،۹،۱۰،۱۳، ۱۸،۲۰،۲۱،۱۴،۱۵،۱۶،۱۷	ویژگی اهداف برنامه درسی
در راستای اهداف جهانی، مبتنی بر اسناد بالادستی مرتبط با شهروند جهانی بر بستر بومی، مبتنی بر اصول جهانی مورد توافق، مبتنی بر احترام به ادیان الهی، مبتنی بر توجه به سند ۲۰۳۰ در صورت مطابقت با قوانین جمهوری اسلامی، مبتنی بر قرآن و نهج البلاغه (اصول اسلامی) مبتنی بر نظرات و نوشته های فیلسوفان کلاسیک و نوین، مبتنی بر اصول برنامه درسی جمهوری اسلامی ایران	۱،۲،۴،۵،۸،۹،۱۰،۱۱،۱۲ ۱۳،۱۴،۱۵،۱۶،۱۷،۱۹،۲۲	بانی اهداف برنامه درسی

مضمون اصلی محتوا، شامل زیر مضمون محتوا که از مفاهیم فرهنگهای مقبول مختلف، ارزشها و فرهنگهای جامعه ایرانی، مهارتها و توانمندیهای یک شهروند، مضمون مبانی محتوا، که از مفاهیم تجارب کشورهای پیشرفته، مراحل رشد، توجه به تغییرات و تفاوتهای فرهنگی، سند تحول وزارت آموزش و پرورش، نظرسنجی از خانواده و صاحبان اندیشه، مبتنی بر مسائل مشترک جهانی، مبتنی بر دانش رسانه ای و مضمون ویژگی محتوا که از مفاهیم محتوای بین رشته ای، توالی منطقی در محتوا و ارتباط عمودی و افقی تشکیل می یابند.

بررسی ویژگی‌های عناصر برنامه‌ی درسی تربیت ... (راضیه قهوچی خلیق و دیگران) ۲۷۷

جدول ۳

کداولیه	شماره مصاحبه شونده	زیرمضمون
فرهنگهای مقبول مختلف (متفاوت جهانی)، ارزشها و فرهنگهای جامعه ایرانی، مهارتها و توانمندیهای یک شهروند	۶، ۷، ۱۲، ۱۵، ۱۶، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲،	محتوا
مبتنی بر تجارب کشورهای پیشرفته، بر اساس مراحل رشد، با توجه به تغییرات در همه زمینه های مرتبط، با توجه به تفاوت های فرهنگی، سند تحول وزارت آموزش و پرورش، نظرسنجی از خانواده، نظرسنجی از صاحبان اندیشه، مبتنی بر مسائل مشترک جهانی، مبتنی بر دانش رسانه ای	۱، ۳، ۷، ۸، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۶، ۱۷	مبانی محتوا
محتوای بین رشته ای، توالی منطقی در محتوا، ارتباط عمودی و افقی	۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱	ویژگی محتوا

مضمون اصلی منابع و وسایل که از زیر مضمونهای تناسب وسایل آموزشی، که شامل مفاهیم متناسب با شرایط و سایر امکانات، متناسب با دانش آموز، نیازها، ویژگی ها و توانمندیها، متناسب با مهارتهای معلم، متناسب با موضوع درسی و زیر مضمون وسایل آموزش مجازی که از مفاهیم، کامپیوتر، گوشی هوشمند تلفن همراه، لپتاب، شبکه های اجتماعی مجازی، شبکه محدود کامپیوتری وایت بورد هوشمند و زیر مضمون وسایل آموزش سنتی که شامل، روز نامه دیواری، ترسیم و نقاشی، پوستر، چارتهای، عکس، نوشتار، روزنامه دیواری، فیلم، ملاقات با فرهنگهای مختلف، کتب درسی و روز نامه دیواری تشکیل می یابند.

جدول ۴

کداولیه	شماره مصاحبه شونده	زیر مضمون منابع و وسایل
متناسب با شرایط و سایر امکانات، متناسب با دانش آموز، نیازها، ویژگیها و توانمندی ها، متناسب با معلم، توانمندیها و مهارتها، متناسب با موضوع درسی	۵، ۶، ۲۱، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۳، ۱۲، ۱۴، ۱۵، ۱۶	تناسب وسایل آموزشی
کامپیوتر، گوشی هوشمند، لپتاب، شبکه های اجتماعی مجازی (تلگرام، واتساپ و ...)، شبکه محدود کامپیوتری، وایت بورد هوشمند	۱۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱، ۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۲۲	وسایل آموزش مجازی
روز نامه دیواری، کشیدن به صورت دستی (ترسیم و نقاشی)، پوستر، چارتهای، عکس، نوشتاری، روزنامه دیواری، فیلم، ملاقات با فرهنگهای مختلف کتب درسی، روز نامه دیواری	۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۶، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲	وسایل آموزشی سنتی

مضمون اصلی روشهای تدریس که شامل زیر مضمون روشهای فعال تدریس که از مفاهیم حل مسئله بارش فکری، دانش آموز محور، پروژه، و زیر مضمون روشهای تلفیقی که از مفاهیم، ساختن گرای و گزارش از وقایع جهانی و مشارکتی تشکیل می یابند.

جدول ۵

کد اولیه	شماره مصاحبه شونده	زیر مضمون روشهای تدریس
حل مسئله، بارش فکری، دانش آموز محور، پروژه	۳، ۵، ۶، ۷، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۸، ۱۹، ۲۲	روشهای فعال
ساختن گرای و بر مبنای پژوهش، گزارش از وقایع جهانی، مشارکتی	۱، ۲، ۴، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۷، ۲۰، ۲۱	روشهای تلفیقی

مضمون اصلی زمان آموزش شامل زیر مضمون مبانی تخصص زمان که از مفاهیم زمان تولد، براساس محتوا و پروژه و مضمون مدت زمان آموزش در هفته که شامل مفاهیم هر زمان، ۲ ساعت در هفته، هفته ای ۴ ساعت تشکیل می یابند.

جدول ۶

کد اولیه	شماره مصاحبه شونده	زیر مضمون زمان آموزش
از زمان تولد (سن)، براساس محتوا، براساس پروژه	۱، ۶، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۲	مبانی تخصص زمان
هر زمان، ۲ ساعت در هفته، هفته ای ۴ ساعت	۲۱، ۱۷، ۱۶، ۲، ۴، ۵، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۴، ۱۵	مدت زمان آموزش در هفته

مضمون اصلی مکان و فضای آموزش که شامل زیر مضمون ویژگیهای فیزیکی که از مفاهیم محیط کلاس، محیطهای رسمی و غیر رسمی و خانه و مضمون فضای روانی - اجتماعی که از مفاهیم تمرکز بر ابعادی از هر نوع فرهنگ، امکان ارتباط چشمی مناسبی، تحریک درگیری و فعالیت و به دور از استرس و اضطراب و مضمون فضای مجازی که از مفاهیم داخل کشور و مدرسه و فضای مجازی در ارتباط با سایر کشورها تشکیل می یابند.

جدول ۷

کد اولیه	شماره مصاحبه شونده	زیر مضمون مکان و فضای آموزش
محیط کلاس، محیطهای رسمی و محیطهای غیر رسمی، خانه	۴، ۵، ۱۳، ۱۶، ۲۰، ۲۱، ۲۲	ویژگیهای فیزیکی

بررسی ویژگی‌های عناصر برنامه‌دستی تربیت ... (راضیه قهوچی خلیق و دیگران) ۲۷۹

	۱، ۲، ۳	
فضای روانی - اجتماعی	۴، ۷، ۸، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۴، ۱۵ ۱۸، ۲۱	تمرکز بر ابعادی از هر نوع فرهنگ، امکان ارتباط چشمی مناسبی، تحریک درگیری و فعالیت به دور از استرس و اضطراب، مناسب برای مشارکت دانش آموزان
فضای مجازی	۱، ۲، ۳، ۵، ۶، ۷، ۹، ۱۹، ۲۱، ۲۲	داخل کشور، داخل مدرسه، فضای مجازی در ارتباط با سایر کشورها

مضمون اصلی ارزشیابی، شامل زیر مضمون مشاهده مستقیم توسط والدین که از مفهوم ارزشیابی توصیفی. مضمون مشاهده مستقیم توسط معلم که از مفاهیم تلفیقی، فرآیندی، مبتنی بر عملکرد، مقایسه گروه‌های کاری، نتیجه محور، ارزشیابی نگرشی، مضمون ابزارهای ارزشیابی که از مفاهیم کار پوشه، پروژه، گزارش نویسی، تشکیل می‌یابند.

جدول ۸

کد اولیه	شماره مصاحبه شونده	زیرمضمون ارزشیابی
ارزشیابی توصیفی	۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۱۵، ۲۰، ۲۱، ۲۲	مشاهده مستقیم توسط والدین
تلفیقی از کمی و کیفی، فرآیندی، مبتنی بر عملکرد، مقایسه گروه‌های کاری، نتیجه محور، ارزشیابی نگرشی	۲، ۳، ۸، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲	مشاهده مستقیم توسط معلم
کار پوشه، پروژه، گزارش نویسی	۱، ۴، ۵، ۶، ۷، ۹، ۱۴، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹	ابزارهای ارزشیابی

مضمون اصلی گروه بندی شامل زیر مضمون ویژگی های گروه که از مفاهیم تصادفی، تعداد و ناهمگن و مضمون مبانی گروه بندی که از مفاهیم تنوع تربیت شهروند جهانی، متناسب بر اساس انتخاب دانش آموزان و براساس موضوع و علایق خود دانش آموزان و رعایت تفاوت های فردی تشکیل می‌یابند.

جدول ۹

کد اولیه	شماره مصاحبه شونده	زیر مضمون گروه بندی
تصادفی باشد، تعداد چند نفر بودن سه الی چند نفر، ناهمگن مانند محیط اجتماعی	۱، ۲، ۱۱، ۱۷، ۱۹، ۲۰، ۲۱	ویژگی های گروه
با توجه به تنوع تربیت شهروند جهانی، به تناسب بر اساس	۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵،	مبانی گروه بندی

انتخاب دانش آموزان، براساس موضوع و علایق خود دانش آموزان رعایت تفاوت‌های فردی	۱۸،۲۲،۱۶	
---	----------	--

مضمون اصلی نقش معلم شامل زیر مضمون ویژگی‌های فردی که از مفاهیم، طراح تجارب و فرصت‌های یادگیری، علاقه مند، استقبال از تغییر، آزاد اندیش. مضمون مهارت‌ها و توانمندیا که از مفاهیم مسلط به موضوع، فناوری، روش‌های نوین تدریس و توجه به تفاوت‌های فردی تشکیل می‌یابند.

جدول ۱۰

کد اولیه	شماره مصاحبه شونده	زیر مضمون نقش معلم
طراح تجارب و فرصت‌های یادگیری، علاقه مند استقبال از تغییر، آزاد اندیش	۵،۱۰،۱۲،۱۳،۱۴،۱۵،۱۶،۱۸،۱۹،۲۱	ویژگی‌های فردی
مسلط به موضوع، مسلط به فناوری، مسلط به روش‌های نوین تدریس، توجه به تفاوت‌های فردی	۲۰،۲۲،۱،۲،۳،۴،۶،۷،۸،۹،۱۱،۱۷	مهارت‌ها و توانمندیا

مضمون اصلی چرایی که شامل زیر مضمون چرایی های ناشی از وضع موجود که از مفاهیم ضرورت شناخت محیط اطراف، کم رنگی مرزبندی های فکری، عقیدتی، علمی و آموزشی. و مضمون چرایی‌های ناشی از آرمانها که از مفاهیم اصول اسلامی و جهانی، زیست مسالمت آمیز و درک بهتر انسانهای دنیا در راستای پیشبرد اهداف زندگی بشری، تربیت برای مدیریت نسل‌های آینده و همه اعصار و برای جاهای مختلف فارغ از زمان و مکان، گسترش ارتباطات و تعاملات از طریق اینترنت، پدیده دهکده جهانی، جهانی شدن تشکیل می‌یابند.

جدول ۱۱

کد اولیه	شماره مصاحبه شونده	زیر مضمون چرایی
ضرورت شناخت محیط اطراف، کم رنگی مرزبندی‌های فکری، عقیدتی، علمی و آموزشی	۱،۹،۱۲،۱۳،۱۴،۱۵،۱۷ ۲۰،۲۱،	چرایی‌های ناشی از وضع موجود
براساس اصول اسلامی و جهانی، زیست مسالمت آمیز و درک بهتر انسانهای دنیا در راستای پیشبرد اهداف زندگی بشری، تربیت برای مدیریت نسل‌های آینده، تربیت برای همه اعصار و برای جاهای مختلف فارغ از زمان و مکان، گسترش ارتباطات و تعاملات از طریق اینترنت، پدیده دهکده جهانی جهانی شدن	۲،۳،۴،۵،۶،۷،۸،۱۰،۱۱ ' ۱۳،۱۴،۱۵،۱۶،۱۸،۱۹، ۲۲	چرایی‌های ناشی از آرمانها

۵. بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به یافته‌های پژوهش که به بررسی عناصر برنامه‌دستی تربیت شهروند جهانی در کودکان ۷ تا ۱۲ ساله پرداخته شد، مضامین استخراج شده در چارچوب عناصر ده گانه اکبر، (اهداف، محتوا، فعالیت‌های یادگیری، نقش معلم، مواد و منابع، گروه‌بندی، مکان، زمان، ارزشیابی، منطق) نشان داد، که این مضامین هرکدام مضامین فرعی دارند که باید در درستیابی به برنامه‌دستی تربیت شهروند جهانی مورد توجه قرار گیرد، در تبیین اهداف باید گفت، بهتر است هم اهداف عینی، کلی و هم اهداف آرمانی در نظر گرفته شود چون دانش‌آموزان باید از همان ابتدا به صورت عینی و در دوره‌های بعد به شکل انتزاعی با مفاهیم شهروند جهانی آشنا شوند، شهروند جهانی شامل اصول مشترکی در کل جهان مانند عدالت که در قرآن کریم و نهج البلاغه، به آن اشاره شده، اهدافی با بستر و زیست بومی که خاص فرهنگ و دین ما است باشد، و نیازهای سنی و روانشناختی کودکان ۷ تا ۱۲ ساله را پوشش دهد، و منبعث با اهداف کلی تعلیم و تربیت ایران، سازمان برنامه‌ریزی درسی وزارت آموزش و پرورش باشد و همسو با اهداف مشخص کلی سازمان یونسکو تطبیق داده شود مضمون اهداف با تحقیق پورسلیم و دیگران (۱۳۹۶) همسومی باشد. در تبیین محتوا باید گفت محتوا اصل است و باید خوب سازماندهی گردد، و چون مقطع ابتدایی مقطع حساسی است، در ارائه محتوا باید دقت بیشتری مدنظر قرار گیرد همچنین درگیر کردن خانواده و استخراج نظر آنها، کمک کردن از صاحبان اندیشه خصوصاً "متخصصین حوزه تعلیم و تربیت و حوزه‌های جامعه‌شناختی و روان‌شناختی و با هماهنگی کارشناسان رسمی سازمان برنامه‌ریزی درسی و با اخذ مجوزهای مربوطه لازم و با در نظر گرفتن سند تحول وزارت آموزش و پرورش و با استفاده از بخشهای کاربردی علم روان‌شناسی در زمینه مراحل رشدی کودک و نوجوان نسبت به آیت‌مندی و تهیه محتوا برای دوره اقدام نمود، محتوایی که برای این نوع برنامه‌دستی اتخاذ می‌شود، بین رشته‌ای خواهد بود. و در آن ابعاد مختلفی از دانش مختلف وجود خواهد داشت. که باید با موقعیت دینی، فرهنگی، ملی ما متناسب و به نیازهای فعلی و آتی دانش‌آموزان و مسائل مشترک جهانی بپردازد، در سازماندهی محتوا باید ارتباط عمودی و افقی و انتقال آموزش به صورت توالی هم رعایت شود. و زمینه لازم برای آموزش موضوعاتی نظیر هویت، تنوع (نژادی، دینی و زبانی)، عدالت و برابری، صلح و نبود هرگونه تبعیض نژادی فراهم شود. تا آموزش و پرورش بتواند به تحکیم هویت ملی و تربیت انسانی فرهیخته در عرصه‌ی جهانی دست یابد. مضمون محتوا با تحقیق یزدانی و دیگران (۱۳۹۷) همسومی باشد. در تبیین منابع و وسایل باید

گفت، ابزار و منابع جان مایه ی این تحول عظیم فرایند جهانی شدن بوده و باعث تولید و انتقال اطلاعات گردیده و حاصل آن استقرار دانایی است، و باعث خواهد شد تا فراگیران مشارکتی فعالانه و معقول در نقشها و مسئولیتهایی که در زندگی بزرگسالی با آن روبرو خواهند شد، داشته باشند. تمرکز براین است که از منبع و ابزار متناسب با شرایط دانش آموز و معلم استفاده شود، که هر کدام جایگاه خاصی دارد، منابع باید خاص موضوع جهانی شدن باشد. و بتواند چشم دانش آموز را به دنیای بزرگتر باز کند. منابع مختلف اینترنتی برای شناخت و مقایسه تاریخ و فرهنگ کشورهای مختلف توجه به فعالیتهای دستی، فیلم های آموزشی، روزنامه دیواری و بریده روزنامه ها، کتابهای داستان از فرهنگهای مختلف، از نظر مصاحبه شونده شماره ۲۱ گردشهای علمی برای آشنایی دانش آموزان با فرهنگهای مختلف یک منطقه می تواند تاثیر گذار باشد، مثلاً دانش آموزان مسلمان برای آشنایی با فرهنگ مسیحیان به کلیسا بروند و برعکس. همچنین فیلم، کتاب، تصاویر که دانش آموزان دوره ابتدایی بهتر درک می کنند. از نظر مصاحبه شونده شماره ۱۳ مثلاً "در دوره بیماری کرونا دانش آموزان از طریق دیدن فیلم و اخبار، بهتر می توانند احساس همدردی بکنند. یا خشک شدن دریاچه ارومیه، تصاویر خشک شدن دریاچه ارومیه برای کودکان مناطق و کشورهای دیگر می تواند جالب باشد. . مضمون منابع و وسایل با تحقیق احمدی و دیگران (۱۳۹۶) همسو نمی باشد. با توجه به نتایج بدست آمده ملاقات با فرهنگهای مختلف و آشنایی کودکان با آن از عوامل مهم تاثیر گذار در تربیت شهروند جهانی می باشد، که در تحقیق احمدی و دیگران به آن اشاره نشده است. در تبیین روشهای تدریس، روشهای نوین تدریس روش ساختنگرایی و بر مبنای پژوهش و جستجوی شاگردان باشد. گاه تلفیق دروس و در غالب سایر دروس، رویکرد یادگیری مشارکتی گزارش علمی در مورد وقایع جهان و تحلیل آنها مثلاً "مردمان سفید پوست و سیاه پوست کجا زندگی می کنند، که به صورت پروژه محوری کار کنند، روشهای تعاملی متناسب با نیازهای دانش آموزان، روش حل مسئله، روشهای فعال به منظور پرورش مهارتهای مورد نیاز در زندگی گفت و شنود و پرسشگری فعال؛ مانند، بارش فکری که اجازه بدهیم، چگونه با دیگران برخورد کنیم از ذهن دانش آموزان طراوش کند. یا روش حل مسئله با طرح این سوال که ما به سوی جامعه جهانی پیش می رویم، چه باید بکنیم؟ که این جنگهای ویرانگر، استثمارها و بهره کشی از دیگر انسانها، تحقیر کردن انسانها، دیگر نباشد و از بین برود. روش و گفتگو که دانش آموزان می توانند با ایده ها و نظرهای جدید آشنا شوند. و بهتر موضوع را درک کنند. کاربرد روشهایی در جهت دادن آزادی عمل به فراگیران در عین رعایت ادب و

احترام. مضمون روشهای تدریس با تحقیق لی (۲۰۱۲) همسو می باشد. در تبیین زمان می توان گفت از وجود تمام زمان موجود در تمام دروس می توان استفاده نمود، زمان اختصاص یافته باید با توجه به اولویت موضوعات باشد. و براساس میزان محتوا و فعالیت انتخاب شود به عنوان مثال آموزش کار تیمی و دسته جمعی زمان بیشتری نسبت به سایر مولفه ها نیاز دارد. تخصیص زمان لازم در ارتباط با مباحث سیاست و دموکراسی و تأمل در مورد آن ها؛ تخصیص زمان به منظور ارائه و بحث در مورد فیلم ها؛ مجلات و روزنامه های مربوط به مشکلات و معضلات جهانی نظیر جنگ بین کشورها و یا مشکلات محیط زیستی، از نظر مصاحبه شونده شماره ۲، دو یا چهار جلسه در هفته به صورت بحث و گفتگو و ارائه سرفصلهای موضوعی عنوان درسی و تعیین تکلیف جلسه دوم برای ارائه گزارش از طرف دانش آموز در نظر گرفته شود. مضمون زمان آموزش، با تحقیق فام و دیگران (۱۳۹۹) همسو می باشد. فضا هم، باید هدف موضوع این پژوهش یعنی جهانی شدن را برآورده سازد. شرایط محیطی دوری از تعصب، ملی گرایی قومی و افراطی و امکان آشنایی با فرهنگهای مختلف را ایجاد کند. تربیت شهروند جهانی نباید فقط در مدرسه اتفاق بیفتد، در کل جامعه باید اتفاق بیفته در خانه و بیرون خانه که مستلزم همگرایی است، باید مبتنی بر گردشهای علمی و حضور در طبیعت و یا حداقل پارکهای بوم گردی، باشد. و چون تا کودک مهارت و کنش فکری با شرایط های طبیعی نداشته باشد، نمی تواند در توسعه آمایش سرزمینی مشارکت بکند. همچنین فضای در نظر گرفته شده باید از لحاظ عاطفی و روانی مناسب باشد، معلم باید یک جمع صمیمی و به دور از استرس و اضطراب فراهم کند، نحوه چیدمان کلاس تا حد امکان همانند روش یادگیری مشارکتی باشد و دانش آموزان به صورت گروهی روبروی هم قرار بگیرند. و ارتباط چشمی مناسبی با همدیگر داشته باشند. مضمون مکان و فضای آموزش با تحقیق حقیر ابراهیم آبادی و همکاران، (۱۳۹۷) همسو می باشد. مضمون اصلی گروهبندی شامل زیر مضمون ویژگیهای گروه، که از مفاهیم تصادفی، تعداد و ناهمگن بودن و درمضمون مبانی گروه بندی، مفاهیم انتخاب براساس موضوع و علایق خود دانش آموزان و رعایت تفاوتهای فردی بدست آمد. در تبیین این یافته ها می توان گفت، گروهبندی باید بر مبنای تعامل افزایی باشد، گروهبندی باید کاملاً تصادفی باشد و به مانند محیط اجتماعی شبیه سازی شود چون بیشتر اهداف با مشارکت دانش آموزان در گروه یادگرفته می شود و کارهای تیمی و مشارکتی، احساس مسئولیت و همدلی را در دانش آموزان در جامعه ملی و جهانی افزایش می دهد، که با نتایج تحقیق نوروزی وند و نوروزی وند، (۱۴۰۰)، همسو می باشد. برای

ارزشیابی از آموخته های دانش آموزان باید ارزشیابی جامع را در نظر داشت ارزشیابی باید از نزدیکترین عنصر یعنی دانش آموز و اولیا تا دورترین عنصر جامعه و جهان را در بر بگیرد. و تمام جوانب فراگیران و ابعاد تربیت شهروند جهانی را شامل گردد و در هر مرحله از آموزش مفید است، تا نهایتاً "بدانیم که آیا دانش آموزان به اهداف طراحی شده رسیده اند یا نه. و معلم در آموزش این مفهوم چقدر موفق بوده ارزشیابی باید تلفیقی از کمی و کیفی و به صورت فرآیندی و ارزشیابی از عملکرد باشد. استفاده از ابزارهای ارزشیابی مختلف، مثل کار پوشه، پروژه، مشاهده مستقیم، گزارش نویسی، خود ارزیابی، دگر ارزیابی، مشاهده مستقیم معلم والدین، و مقایسه گروههای کاری، چون در کارهای تیمی کودکان می توانند هیجانانگیز خود را ابراز کنند. و از خود سانسوری و خجالت زدگی دوری نمایند. مضمون ارزشیابی، با تحقیق اکبری پور (۱۳۹۹) همسو می باشد، در تربیت شهروند جهانی، نقش معلم پراهمیت است. معلم باید به صورت تسهیلگر و تشویق کننده انگیزه های ابراز وجود دانش آموزان باشد. و در کنترل هیجانانگیز عمومی آنها، نقش تعدیل کننده داشته باشد. برنامه تربیت شهروند جهانی معلمی می خواهد، که روشهای تدریس و فراگیران را خوب بشناسد و با روحیات آنان آشنایی داشته باشد و خوب با آنها ارتباط برقرار کند. دانش آموزان با تفاوت های فرهنگی را در کنار هم قرار دهد، و از قضاوت در مورد آنها پرهیز کند. همچنین حرفه ای بودن معلم و آگاه بودن او به مسائل آموزشی می تواند او را در امر حساس تعلیم و تربیت یاری نماید. معلم باید خود نیز انگیزه جهانی شدن را در خود داشته باشد تا بتواند در این راستا، راه جهانی شدن را به دانش آموزان نشان دهد. وجود روحیه آزاد اندیشی، همه جانبه نگری و استقبال از تغییر، مسلط به فناوری و روشهای نوین تدریس از ویژگیهای معلم می باشد. مضمون نقش معلم با تحقیق سیدی باغستان و فاضل موسوی نیاد (۱۳۹۲) همسو می باشد. در تبیین منطق و چرایی باید گفت، در قرن بیست و یکم دیگر مرزبندیهای فکری، عقیدتی، علمی و آموزشی در حال کمرنگ شدن می باشد و در سایه پیشرفت تکنولوژی و ارتباطات، آخرین دستاوردها در اختیار همگان قرار می گیرد. رویدادهایی که در نقاط مختلف جهان اتفاق می افتد، ناخداگاه در کل جهان تاثیر می گذارد که ایجاب می کند به تربیت شهروند جهانی توجه شود، امروزه با دسترسی دانش آموزان به اینترنت و تاثیرپذیری از فرهنگ جهانی و غیربومی، اقتدار علمی معلم رفته رفته رنگ می بازد. از همین رو آموزش و پرورش برای اثر بخشی ناگزیر است، کارکردهای نوینی را متناسب با روح زمانه برای خویش برگزیند. گزینش و دستیابی به کارکردهای نو مستلزم نگاهی نو به آموزش و پرورش است. برنامه درسی ابتدایی جزئی از برنامه درسی مدرسه ای است و

بایستی مطابق با کلیت سیستم برنامه ریزی و اجرا گردد. و باید قبول کنیم که مبنا و بنیان‌ها در دوره ابتدایی شکل می‌گیرد، اگر بتوانیم در این دوره این مبنا‌ها را درست تعریف کنیم و جا بنیدازیم موفق‌تر خواهیم شد. ولی اگر با سوگیری و تعصبات باشد، ایدئولوژیک باشد، از آن طبیعت واقعی فاصله می‌گیریم و کودکان در یادگیری مفاهیم جهانی دچار مشکل می‌شوند. چون با تعارض روبه‌رو می‌شوند، این مفاهیم باید در قالب درس‌های مختلف گنجانده شود، تا کودکان بتوانند این مفاهیم را درک کنند و ارزش قائل باشند. تاکنش‌ها و تعاملات مناسب را داشته باشیم، و بتوانند در این زمینه مهارت‌ها و توانمندی‌های خودشان را ارتقا بدهند. چون شخصیت فکری فرد در دوره کودکی شکل می‌گیرد. منطق چرایی‌های ناشی از وضع وجود: با کلینچ و کورکماز (۲۰۱۵) همسو می‌باشد. کدهای استخراج شده در این مطالعه می‌تواند راهنمای خوبی برای مطالعات عمیق‌تر راجع به ابعاد جزئی برنامه درسی تربیت شهروند جهانی باشد. و همچنین می‌توان از الگوی طراحی شده به عنوان چارچوبی برای تربیت شهروند جهانی در برنامه درسی استفاده کرد. نظام آموزشی به دلیل تصدی‌گری آموزش رسمی کودکان از مقطع پیش‌دبستانی به بعد، و در اختیار داشتن دوران حساس سنی دانش‌آموزان می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در القای هویت محلی-ملی ایفا کند.

۶. پیشنهادات

در عصر جهانی شدن انسان‌ها نیازهای مشترکی پیدا کرده‌اند، در چنین شرایطی نظام آموزشی برای پویایی و بالندگی باید به دانش‌آموزان کمک کند تا دانش، نگرش و مهارتهایی کسب کنند، که بتوانند در مواجهه با شرایط و مقتضیات عصر جهانی موفق باشند. در همین راستا پیشنهاد می‌شود که سیاست‌گذاران و متخصصان برنامه ریزی درسی با جدیت بیشتری به این امر توجه کنند. و از همان دوران کودکی در برنامه درسی، رفتارهای انسانی و مسئولیت‌پذیری را در فعالیتهای گروههای کلاسی، در راستای ایجاد نگرش و مهارت در زمینه مسئولیتها، و مشارکت در سطح محلی، ملی و جهانی در نظر بگیرند، تا آنها در بزرگسالی انسانهای هوشمند، مسئولیت‌پذیر و همدل باشند. پیشنهاد می‌شود مولفان کتب درسی از عناصر استخراج شده برنامه درسی در این پژوهش، در راستای توسعه آن استفاده بهینه کنند و با گنجاندن مطالبی در خصوص مفاهیم مرتبط با مولفه‌های شهروند جهانی این مباحث را از طریق کتب درسی منتقل کنند و محتوای متنوع، طراحی و تولید گردد. همچنین در تربیت شهروند جهانی کودکان باید به باورها، عقاید و هویت ملی و دینی توجه شود. و برنامه

ریزی درسی با حفظ ارزشهای ملی، و باورهای مذهبی بین شهروند جهانی و هویت ملی تعادل ایجاد کند. برای آموزگاران دوره های آموزش ضمن خدمت در خصوص الزامات جهانی شدن و فرصتها و تهدیدهای آن پیشنهاد می شود، تا اهمیت پرداختن به مفاهیم و مولفه های تربیت شهروند جهانی را برای معلمان توضیح و تشریح کنند. تا آنها در فرصتها و مناسبتها گوناگون برای دانش آموزان تبیین کنند. در کلاسهای درس و فعالیتهای گروهی و اجتماعی به مهارتهای تفکر انتقادی، توانایی نقد و انتقاد، پذیرفتن تنوع و تکرر در جوامع و احترام به آنها، توانایی همکاری و مشارکت با دیگران، احترام به سنن و فرهنگ سایر کشورها توجه شود طراحی برنامه درسی برای دوره های تحصیلی بالاتر هم انجام شود.

۷. محدودیتها

- عدم دسترسی به افراد متخصص بیشتر در حوزه تربیت شهروند جهانی جهت مصاحبه حضوری به علت شیوع بیماری کرونا و تعطیلی دانشگاه ها
- نبود برنامه درسی مجزا شهروند جهانی در کتب درسی برای بررسی بیشتر

کتابنامه

- اسدزاده، حسن (۱۳۹۶) *نظریه ها و روشهای آموزش*، چاپ دوم، تهران: دانشگاه علامه طباطبائی.
- ایمان، محمد تقی (۱۳۹۷)، *روش شناسی تحقیقات کیفی*، چاپ چهارم، جلد دوم، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- باباخانی، سجاد، صالحی، اکبر، قاندي، یحیی. کشاورز، سوسن. (۱۳۹۸) میزان توجه به رویکردهای تربیت شهروندی قانون مدار، مشارکتی و انتقادی در کتب جدید التالیف جامعه شناسی دوره دوم متوسطه. فصلنامه مطالعات برنامه درسی ایران ۱۴ (۵۵)، ۹۱-۱۱۲.
- باباخانی، سجاد، صالحی، اکبر، قاندي، یحیی. کشاورز، سوسن. (۱۳۹۶) میزان توجه به رویکردهای تربیت شهروند جهانی در دوره ابتدایی نظام آموزشی ایران: مدلی برآمده از نظریه داده بنیاد اندیشه های نوین تربیتی ۱۳ (۳)، ۳۶-۷.
- پور سلیم، عباس، عارفی، محبوبه، فتحی و اجارگاه، کوروش (۱۳۹۸) کاوش عناصر برنامه درسی تربیت شهروند جهانی در دوره ابتدایی نظام آموزشی ایران: یک مطالعه کیفی. پژوهش در برنامه ریزی درسی. ۱۶ (۳۳)، ۳۶-۵۴.
- تقی پور ظهیر، علی. *برنامه ریزی درسی برای مدارس ابتدایی در هزاره سوم*. (۱۳۹۲) چاپ سوم، تهران: آگه

بررسی ویژگی‌های عناصر برنامه‌دستی تربیت ... (راضیه قهوچی خلیق و دیگران) ۲۸۷

جعفری، سکینه. (۱۳۹۸) شناسایی و روان‌سنجی مولفه‌های تربیت شهروند جهانی از نظر صاحب نظران: یک پژوهش آمیخته. مجله مطالعات آموزش و یادگیری ۱۱ (۲)، ۱۵۳-۱۷۴.

حدادان، عادل. (۱۳۹۵) وسایل کمک آموزشی و تاثیر آن بر یادگیری. سومین کنفرانس بین‌المللی پژوهشهای نوین در مدیریت، اقتصاد و حسابداری. ۱-۱۳.

حسینی مهر، علی. سیف‌نراقی، مریم. نادری، عزت‌ا... شریعتمداری، علی. (۱۳۹۰) مهارتهای شهروندی مورد نیاز دانش‌آموزان در برنامه درسی دوره راهنمایی تحصیلی فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی. ۵ (۴)، ۱-۲۲.

رضایی، مریم. احمدی، غلامعلی. امام جمعه، سید محمدرضا. نصری، صادق (۱۳۹۷) بررسی میزان توجه به مولفه‌های آموزش برای توسعه پایدار در برنامه درسی علوم اجتماعی دوره ابتدایی پژوهش در برنامه ریزی درسی. ۱۵ (۳۰)، ۲۸-۴۲.

سیدی باغستان، ملکه سادات. موسوی نیا. سید فاضل (۱۳۹۲) نقش معلم ر برنامه ریزی درسی با توجه به اهداف کتاب درسی بخوانیم، بنویسیم پایه دوم و سوم ابتدایی همایش انجمن مطالعات برنامه درسی ایران دانشگاه بیرجند. ۲۶۰-۲۷۱.

عقیلی، سید رمضان. علم الهدی، جمیله. فتحی واجارگاه، کورش (۱۳۹۷) طراحی الگوی برنامه درسی تربیت اخلاق در دوره ابتدایی نظام آموزشی ایران. فصلنامه علمی پژوهشی تدریس پژوهی ۶ (۴)، ۱-۲۱.

فتحی نیا، مریم. خسرو بابادی، علی اکبر. پوشنه، کامبیز (۱۴۰۰) رتبه بندی عوامل تعیین کننده ضرورت تربیت شهروند الکترونیک در برنامه درسی. فن آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی. ۱۱ (۳)، ۱۳۱-۱۵۱.

فتحی واجارگاه، کوروش. اعلائی، غلام حسین (۱۳۸۹) تربیت شهروند جهانی مجله پژوهش آموزشی اطلاع رسانی مدارس کارآمد. ۸ (۴)، ۱۵۳-۱۷۴.

کشاوری، یوسف. امین بیدختی، علی اکبر (۱۴۰۰) تدوین و آزمون الگوی آموزش شهروندی جهانی در نظام آموزش و پرورش ایران فصلنامه اندیشه های نوین تربیتی ۱۷ (۱)، ۱۱۳-۱۳۶.

کرم افروز، محمد جواد. شریعتمداری، علی. سیف نراقی، مریم (۱۳۹۰) طراحی الگوی برنامه درسی تربیت شهروندی برای دانش آموزان دوره راهنمایی تحصیلی فصلنامه علمی-پژوهشی تحقیقات مدیریت آموزشی ۳ (۱۰)، ۲۹-۴۸.

گوتهک. جرال دال. ترجمه محمد جعفر پاک سرشت (۱۳۹۱). مکاتب فلسفی و آرای تربیتی چاپ دوازدهم، تهران: سمت.

منافی شرف آباد، کاظم. زمانی، الهام. مهدوی خواه، علی. (۱۳۹۴) الگوی کارآمد تربیت شهروند جهانی در بستر نظام آموزش و پرورش. مجله مهندسی فرهنگی. ۹ (۸۹)، ۸۵-۱۰۵.

مبانی سند تحول ۱۳۹۰.

محمدی قشلاق، پریوش. رحمت ا...، عبدالسلام (۱۳۹۷) تحلیل مجتوای میزان توجه به مولفه های تربیت شهروندی در کتب تعلیمات اجتماعی دوره های ابتدایی فصلنامه علمی-پژوهشی تحقیقات مدیریت آموزشی. ۱۰ (۳۷)، ۳۴-۱۵.

محمد پور، احمد (۱۳۸۸) تحلیل داده های کیفی: رویه ها و مدل ها، مجله انسان شناسی (۱)، ۱۲۶-۱۶۰.
مفیدی، فرخنده. (۱۳۹۱) آموزش و پرورش پیش دبستانی و دبستانی چاپ نهم، اصفهان: دانشگاه پیام نور.
نوروزی وند، حامد. نوروزی وند، طاهره. (۱۴۰۰) بررسی یادگیری مشارکتی دانش آموزان مجله پژوهشهای معاصر در علوم و تحقیقات ۳ (۲۵)، ۸۳-۱۰۱.

- Andreotti, V. (2006). Soft versus critical global citizenship education. Policy & Practice: A Development Education Review, Vol (3), 40-5
- Aydin, Hasan. Ogurlu, Uzeyir. Andrew, Kerstina Masalimove, Alfiya R. Dorzhkin, Evgenij Alexey A, Malygin Alexey (2019) High school students perception of global citizenship in central public (65), 187-205
- Argelagos E, Piffare M. (2012) Improving information problem solving skills in secondary education through embedded instruction. Computers in Human Behavior.; 28(2), 515-526.
- Buchanan, John (2018). Maintaining Global Citizenship Education in School: A Challenge for Australian Educators and Schools (2018). Australian Journal of Teacher Education. (4), 50-67.
- Christoo, Andrea (2021). Global Citizenship Perception and Practices Within the International Baccalaureate Middle Years Programme. Of International Social Studies. 11(1), 103-118.
- Doane, GH. Issues and innovations in nursing in the spirit of creativity. The learning and teaching of ethics in nursing. J Adv Nurs 39(6) 521-528.
- Damrongpanit, Suntorapot (2022) Effects of Mindest, Democratic Parenting, Teaching, and School Environment on Global Citizenship of ninth-grade Student. (European journal of Education Research 11 (1), 217-223
- Farmahini farahani. mohsen. ahmadabadi Arani, Najmeh (2014) Border Education with emphasizing on Giroux's Educative implication. procedia-social and Behavioral Sciences (116), 1427-1423
- Fass, Daniel. Ross, Wendy (2012). Identity, diversity and citizenship: A critical analysis of textbook and curricula in Irish school. International Sociology 27(4), 574-591.
- Huangshih, Yi. Some (2018) Critical Thinking on Paulo Freire's Critical Pedagogy and Its Implications. Education. International Education Studies. 11 (9), 64-70.
- Julius Risberg, Eirik (2021). Global Citizenship Education for Non-Citizenship? Nord university. JSS Journal of Social Science Education. 20(2), 5-25
- Kilinc, Emin. Korkmaz, Ummugulsum (2015). From National To Global Citizenship. Turkish Perspectives on the Meaning of Global Citizenship. Research in Global Citizenship Education. 163-188
- Kenner. Steve. (2020) Citizenship Education in Germany From marginalization to new challenge Politische Bildung. Journal of Social Science Education. 19 (1), 115-222

- Shi-jin.Chen.On. (2006)Epochal Mission of Muluticultural Education in a Persepctive of Globalization Eduction. China (3),339-349
- Lee, Wing. .(2012)Education for future-oriented citizenship: implications for the education of 21st century competencies1. National Institute of Education, Nanyang Technological University, Singapore. Asia Pacific Journal of Education .32 (4),498-517
- Önal, Gökhan. Öztürk, Cemil. Kenan, Seyfi. (2018)Teacher Perspective on Citizenship Education in England. Education and Science.(Tedmen) 196(43), 234-256
- Oxfom (2006) Education for Global citizenship A Gudie for School.
- Ruth,Roux.(2019)Perpective on global citizenship education of Mexican university English language teacher Global education in practice:Teaching.Research ,Moreover,Citizenship. (17),139-145
- Streubert,HelenJ.(2007)Carpentre DR.Qualitative Research in Nursing Advancing the Humanistic Imperative.edition Philadelphia:Lippincott Williams&wilkins.14-23.
- Sardoc,Mitja(2021). Citizenship Social Change ,and Education Citizenship ,Socal Change,And Education Journal.11 (2), 97-109
- Takkac,Mehmet.Selcuk Akdemir,ahmet.Training future members of the world with an understanding of global citizenship.(2012).Procediea-Social and Behavioral sciences. 42 (47), 881-88 5.
- Virginia.R,Massaro.(2022)Global citizenship development in higher education institutions:Asystematic review of the literure journal of Global education and Resear. 6 (1),98 -114